

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และ วัฒนธรรม เรื่องการปกครองท้องถิ่นไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
โรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา 3 สุราษฎร์ธานี

Development of the School Based Curriculum for Social Studies, Religion, and
Culture on Thai Local Government of Matthayomsuksa 1-3
at Matthayom Bhatchara Kitiyabha 3 School, Surat Thani

กนกภรณ์ แสงเฟือก¹
วัฒนา รัตนพรหม²
ประทุมทิพย์ ทองเจริญ²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ
1) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระ
การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เรื่องการปกครองท้องถิ่นไทย ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1-3 โรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา 3
สุราษฎร์ธานี 2) เพื่อศึกษาคุณภาพของ
หลักสูตรที่ได้พัฒนาขึ้น การพัฒนาหลักสูตร
ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาและ
สำรวจข้อมูลพื้นฐาน 2) สร้างหลักสูตร
3) ตรวจสอบหลักสูตร โดยการเก็บข้อมูลจาก
การสัมภาษณ์และสอบถามความต้องการ
พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จากกลุ่มเป้าหมาย
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 20 คน ตรวจสอบ
คุณภาพความเหมาะสมของหลักสูตร โดย
ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
และการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร

เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราประมาณค่า
5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าความแปรปรวน
ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษา เรื่องการปกครองท้องถิ่นไทย
อยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.58 และค่า
ความแปรปรวน 0.63

2. ผลจากการตรวจสอบความ
เหมาะสมของหลักสูตรสถานศึกษาจาก
ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ให้ความคิดเห็นต่อหลักสูตร
ใกล้เคียงกันในระดับมาก ระดับค่าเฉลี่ย
ที่ 4.23 และค่าความแปรปรวน ที่ 0.27

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร, กลุ่มสาระการ
เรียนรู้, สังคมศึกษา, ศาสนา, วัฒนธรรม

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

² อาจารย์ที่ปรึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop the school based curriculum for social studies, religion, and culture on Thai local government of Matthayomsuksa 1 – 3 at Matthayom Bhatchara Kitiyabha 3 School, Surat Thani and 2) to assess the quality of the developed curriculum. The research procedure consisted of the following steps: 1) to study and survey fundamental data, 2) to build the curriculum, and 3) to investigate the curriculum. Data were collected by using an interview-based questionnaire regarding the needs for development of the school-based curriculum from a sample group of 20 stakeholders. The quality and appropriateness of the curriculum were evaluated by 5 experts. A 5-point scale questionnaire was used to collect the data and to evaluate the appropriateness of the curriculum. The data were analyzed by using mean and variance. The research findings were showed as follows.

1. The needs for development of the school-based curriculum on Thai local government were at very high level: mean = 4.58 and variance = 0.63.

2. The evaluation on the appropriateness of the school-based curriculum by 5 experts shared common

opinions at high level: mean = 4.23 and variance = 0.27.

Keywords: Curriculum development, group learning, social studies, religion, culture.

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วของสังคมไทยในปัจจุบันทั้งในด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม เทคโนโลยี รวมทั้งสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย จากสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการเป็นการสร้างกลยุทธ์ใหม่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลสังคมไทย ผู้เรียนมีศักยภาพในการแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในสังคมโลก ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2553 ได้มุ่งส่งเสริมปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการ

ปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งได้กล่าวไว้ใน หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 7 กล่าวไว้ว่าในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ และในมาตรา 23 ข้อ 1 ได้กล่าวถึงความรู้เกี่ยวกับตนเองกับสังคม ได้แก่ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมาตรา 27 ได้บัญญัติไว้ว่าให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อและในวรรคที่สอง ได้กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ โดยให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุน ให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน ซึ่งบัญญัติไว้ใน มาตราที่ 29 (ราชกิจจานุเบกษา, 2542 : 3-9) เป็นความมุ่งหมายของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2553 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับองค์กรทางสังคมอื่น และส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการปกครองอย่างถูกต้อง โดยจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทความต้องการของแต่ละสถานศึกษาและใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาต่อไป

การพัฒนาหลักสูตรเป็นการทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือเป็นการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมอยู่ก่อน เป็นกระบวนการที่เป็นระบบเชื่อมโยงกันในมิติต่างๆ ได้แก่ การวางแผนจัดทำหลักสูตรหรือยกร่างหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตร (สุธี วรประดิษฐ, 2554 : 1) และยังเป็นการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่ใช้อยู่

เดิมให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาวะ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครองภายใน ท้องถิ่น ภายในประเทศ และต่างประเทศ โดยมุ่งเน้นในการกำหนดจุดหมาย เป้าหมาย จุดประสงค์ เนื้อหาสาระ การจัดการเรียน การสอน การวัดและประเมินผล รวมถึงสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ (ฉ่ำ เชื้ออินทร์, 2554 : 1) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการพัฒนา หลักสูตรของทาบา ที่ได้กำหนดวิธีการพัฒนา หลักสูตรไว้ 8 ขั้นตอน ได้แก่ วิเคราะห์สภาพ ปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นต่างๆ ของสังคม กำหนดจุดประสงค์ของการศึกษา คัดเลือกเนื้อหาวิชาที่จะนำมาใช้ในการเรียน การสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตรงกับความต้องการและความจำเป็นของสังคม โดย คัดเลือกมาให้เรียน โดยเฉพาะที่ตรงกับ จุดประสงค์ที่กำหนดไว้ จัดระเบียบ ลำดับ และขั้นตอนของเนื้อหาวิชาที่คัดเลือกมา คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ โดยอาศัย ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้และวิธี สอนแบบต่างๆ เป็นแนวทาง จัดระเบียบ ลำดับ และขั้นตอนของประสบการณ์การ เรียน การประเมินผล เป็นขั้นที่จะทำให้ทราบ ว่าการพัฒนาหลักสูตรประสบผลสำเร็จมาก น้อยเพียงใด เนื้อหาวิชาและกระบวนการ เรียนการสอนมีความเหมาะสมเพียงใด และ สุดท้ายคือการตรวจสอบความคงที่ และความ เหมาะสมในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนา หลักสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2546:79)

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง การปกครองท้องถิ่น ไทย พัฒนาขึ้นเพื่อ เสริมสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการ ปกครองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการปกครอง ส่วนท้องถิ่น สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 ข้อ 4 ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจาย อำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา มาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและ สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และ สอดคล้องกับความมุ่งหมายของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ต้องการส่งเสริมการมี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระหว่าง โรงเรียนกับองค์กรทางสังคมอื่น และ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการปกครองอย่าง ถูกต้อง ซึ่งถือได้ว่าการมีส่วนร่วมของ ประชาชนถือเป็นหัวใจสำคัญ เป็น องค์ประกอบที่ขาดมิได้ในการสร้างรากฐาน สำคัญของการพัฒนาประชาธิปไตย (อรทัย ก๊กผล, 2552 : 4) ซึ่งการพัฒนาประชาธิปไตย นั้น ควรเริ่มต้นที่ท้องถิ่น ควรสร้าง ประชาธิปไตยท้องถิ่นให้เป็นรากฐานของ ประชาธิปไตยระดับชาติ เป็นการฝึกฝนให้ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรม บ้านเมืองและมีบทบาทในการดูแลบริหาร บ้านเมืองด้วยตนเอง (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2555 : 2) ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เป็นองค์กรประชาธิปไตยที่สำคัญมากที่สุด ในระดับรากหญ้าและใกล้ชิดกับประชาชน นับว่ามีบทบาทที่สำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยขั้นพื้นฐาน เป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับประชาชนในชุมชนอย่างแท้จริง สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงประเด็น รวดเร็ว อย่างมีประสิทธิภาพ การกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่น จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในสถานการณ์ปัจจุบัน การปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากในปัจจุบันและจะยิ่งทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้นในอนาคต ประเด็นนี้ได้ถูกการรับรองไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศทำให้การปกครองท้องถิ่นซึ่งอยู่บนพื้นฐานการปกครองในฐานะที่พึงของประชาชน (โกวิท ยางงาม, 2555: 3)

การศึกษาครั้งนี้ได้เลือกโรงเรียนมัธยมพัชรกิตติยาภา 3 สุราษฎร์ธานี เป็นกรณีศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมระดับตำบลขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การปกครองของเทศบาลตำบลขุนทะเล เป็นหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นประเภทเทศบาล แต่ประชาชนยังขาดความตระหนักถึงการมีส่วนร่วมทางด้านการเมืองเท่าที่ควรทำให้เกิดความห่างเหินและให้ความสำคัญต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัสวิน รักสวัสดิ์ (2556) ได้สำรวจการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ปัจจัย

ส่วนบุคคลของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความแตกต่างกันทางด้านการศึกษา อาชีพและรายได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำแถลงนโยบายของนายกเทศมนตรี นายปราโมทย์ ศรีสมโภชน์ (คำแถลงนโยบายวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556) ได้มีนโยบายด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรม มุ่งการสร้างจริยธรรม สร้างความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ ความเสมอภาค พัฒนาหลักสูตรการศึกษาให้เหมาะสมกับท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นให้เด็กนักเรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข มีพลังความคิดสร้างสรรค์ เหมาะสมกับวัย และมีนโยบายการบริหาร ส่งเสริมสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ และร่วมรับผลประโยชน์ บูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานราชการและเอกชนในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น จัดตั้งชุมชนเพื่อให้ประชาชนในแต่ละชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง นำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นร่วมกันต่อไป

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมพัชรกิตติยาภา 3 สุราษฎร์ธานี มีความประสงค์ที่จะพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง การปกครองท้องถิ่นไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ซึ่งจากเดิมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ

วัฒนธรรมโรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา 3 สุราษฎร์ธานี ไม่มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการปกครองท้องถิ่นในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เพื่อให้ตอบสนองต่อความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และความต้องการของชุมชน ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น เสริมสร้างให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น และสร้างความกล้าในการตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้อง ซึ่งถือเป็นการวางรากฐานสำคัญให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในการมีส่วนร่วมต่อการปกครองท้องถิ่นในชุมชน ตามระบอบประชาธิปไตยอย่างถูกต้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง การปกครองท้องถิ่นไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
2. เพื่อศึกษาคุณภาพของหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง การปกครองท้องถิ่นไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive

Sampling) เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ให้ข้อมูลสำคัญได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูชำนาญการพิเศษ และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน และตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรด้านการปกครอง และด้านการจัดการเรียนการสอน จำนวน 5 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. สืบค้นความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของหลักสูตร เนื้อหาสาระที่ควรบรรจุในหลักสูตร เพื่อศึกษารูปแบบของหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการปกครองท้องถิ่นไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องการปกครองท้องถิ่นไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา 3 สุราษฎร์ธานี มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการปกครองท้องถิ่นไทย จากเอกสารต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดกรอบการสร้างแบบสัมภาษณ์

1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ความต้องการการพัฒนาหลักสูตรเกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่ควรบรรจุในหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง การปกครองท้องถิ่นไทย โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด

1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาขอบเขต

เนื้อหาความเที่ยงตรงและครอบคลุมเรื่องที่จะศึกษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.4 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมส่วนที่บกพร่องตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

1.5 นำข้อมูลที่รวบรวมจากการสัมภาษณ์วิเคราะห์เพื่อสร้างแบบสอบถามยืนยันความต้องการพัฒนาหลักสูตร

1.6 สร้างแบบสอบถามหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง การปกครองท้องถิ่นไทย โดยใช้แบบสอบถามปลายปิด เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาเรื่องการปกครองท้องถิ่นไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา 3 สุราษฎร์ธานี

1.7 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาขอบเขตเนื้อหาความเที่ยงตรงและครอบคลุมเรื่องที่จะศึกษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.8 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมส่วนที่บกพร่องตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องการปกครองท้องถิ่นไทย มีขั้นตอนการดำเนินการ คือ ยกร่างหลักสูตร

สถานศึกษา เรื่อง การปกครองท้องถิ่นไทย ฉบับร่าง ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ความนำ วิสัยทัศน์ หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างหลักสูตร แนวการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และสื่อ/แหล่งการเรียนรู้

3. ตรวจสอบหลักสูตร โดยการนำหลักสูตรเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมและให้คำแนะนำด้านองค์ประกอบของหลักสูตร โดยใช้แบบประเมินเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) โดยพัฒนาเป็นแบบตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิอร์ท (Rating Scale) แล้วนำคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขเป็นหลักสูตรฉบับสมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องการปกครองท้องถิ่นไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา 3 สุราษฎร์ธานี สามารถสรุปผลการวิจัยเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลความต้องการของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง การปกครองท้องถิ่นไทย ชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนมัธยมพัชรกิตติ-
ยาภา 3 สุราษฎร์ธานี พบว่าค่าเฉลี่ยด้านความ
ต้องการพัฒนาหลักสูตรของประชากรผู้ม
ีส่วนได้ส่วนเสียเป็นผู้ให้ข้อมูล อยู่ในระดับ
ต้องการมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.58 เป็นไป
ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 4.00

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรได้
หลักสูตรฉบับร่าง 1 ฉบับ ซึ่งมีองค์ประกอบ
ของหลักสูตร 11 ด้าน อันได้แก่ 1) ความนำ
2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) สมรรถนะสำคัญ
ของผู้เรียน 5) คุณลักษณะอันพึงประสงค์
6) คำอธิบายรายวิชา 7) โครงสร้างหลักสูตร
8) มาตรฐานการเรียนรู้ 9) แนวการจัดการ
เรียนรู้ 10) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
และ 11) สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

3. ผลการตรวจสอบความเหมาะสม
ของหลักสูตรสถานศึกษา ในกลุ่มสาระ
การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่อง การปกครองท้องถิ่นไทย ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1-3 โรงเรียนมัธยมพัชรกิตติยาภา 3
สุราษฎร์ธานี ได้ตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ
ทางด้านหลักสูตร ด้านการปกครอง และด้าน
การจัดการเรียนการสอน จำนวน 5 คน พบว่า
ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ที่ค่าเฉลี่ย
4.23

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจ
นำมาอภิปราย ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร ในการ
พัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยได้จัดทำหลักสูตรให้มี

ความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 6 การ
จัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้
เป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ
สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม
และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่
ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 7 ใน
กระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่
ถูกต้องกับการเมืองการปกครองในระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น
ประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่
เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค
และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจ
ในความเป็นไทย และมาตรา 27 กำหนดให้มี
สาระของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับ
สภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญา
ท้องถิ่น ความสามารถความถนัดของผู้เรียน
(ราชกิจจานุเบกษา, 2542 : 3-9) และให้มีความ
สอดคล้องต่อบริบทความต้องการของ
โรงเรียน และชุมชน โดยการสำรวจข้อมูล
พื้นฐานสภาพความต้องการของโรงเรียน
นักเรียนและชุมชน ข้อมูลเกี่ยวกับท้องถิ่น
หลักสูตรและแนวทางการพัฒนาหลักสูตร
โดยผู้วิจัยศึกษาข้อมูลความต้องการพัฒนา
หลักสูตรจากกลุ่มเป้าหมายสำคัญ โดยวิธี
สัมภาษณ์และสอบถาม พบว่า กลุ่มเป้าหมาย
สำคัญมีความเห็นต่อการพัฒนาหลักสูตรควร
มีการจัดทำขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย
4.73 และค่าความแปรปรวนที่ 0.82 สอดคล้อง
กับผลการวิจัยของ สาธกา ศรีชนะ (2553:
163) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรจากความ

ต้องการของโรงเรียน ชุมชนและนักเรียน ศึกษาสภาพปัญหาทางการศึกษาและ ตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้

2. ด้านคุณภาพของหลักสูตร ผู้วิจัย ได้พัฒนาหลักสูตรจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ผลจากการสอบถามความต้องการพัฒนา หลักสูตรจากโรงเรียน นักเรียนและชุมชน โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ ความนำ วิสัยทัศน์ หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอัน พึงประสงค์ คำอธิบายรายวิชา โครงสร้าง หลักสูตร แนวการจัดการเรียนรู้ การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้และ สื่อ/แหล่งการ เรียนรู้ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ ของหลักสูตรพบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น 3 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ด้านสื่อ/แหล่ง การเรียนรู้ ระดับมาก คือ ด้านหลักการ ด้าน จุดมุ่งหมาย ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ด้าน คุณลักษณะอัน พึงประสงค์ ด้าน โครงสร้างของหลักสูตร ด้านตัวชี้วัดและ สารการเรียนรู้ด้านแนวการจัดการเรียนรู้ และระดับปานกลาง คือ ความนำ วิสัยทัศน์ และการวัดผลการเรียนรู้ ต่อหลักสูตร ใกล้เคียงกันตั้งแต่ที่ระดับ 3.80 ถึง 4.79 ใน ภาพรวมเท่ากับ 4.23 อยู่ในระดับมากจากผล การประเมินผู้วิจัยได้นำไปปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติมเพื่อให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญเพชร พล วงค์ (2551) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา เรื่องดินแดนถิ่นบั้งไฟซึ่งมี

ประสิทธิภาพที่สูงกว่าเกณฑ์ ที่มีสาระและ องค์ประกอบครบถ้วน มีความเหมาะสมอยู่ ในระดับมากที่สุด โดยมีประสิทธิภาพที่สูง กว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัย ของทองม้วน สีแนน (2553: 83) และพุทธ ธรรมสุนา (2554 : 102) ที่ได้ศึกษาการพัฒนา หลักสูตรพบว่าผลการประเมินความ เหมาะสมอยู่ในระดับมากและจากผลการ ประเมินผู้วิจัยได้นำไปปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 การนำหลักสูตรไปใช้ ผู้สอนต้องศึกษาเอกสารหลักสูตรให้ชัดเจน

1.2 สถานศึกษาใดสนใจนำ หลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการปกครอง ท้องถิ่นไทย ไปใช้สามารถจัดเวทีเสวนาจากผู้ มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องอื่นๆร่วมกัน เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน และผู้ปกครอง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

2.1 ควรมีการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้ง 5 สาระ ตามความ เหมาะสม

2.2 ควรศึกษารูปแบบการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการ ต่างๆ เพื่อจะได้เป็นการส่งเสริมและหา แนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนให้มี ประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2555). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: เสมารธรรม.
- ขวัญเพชร พลวงค์. (2551). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องแดนดินถิ่นบั้งไฟ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองหมู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. สกลนคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2557). การพัฒนาหลักสูตรทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ: บริษัท วีพรินท์ 1991 จำกัด
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2557
- สาธกา ศรีชนะ. (2553). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่องการเคลื่อนไหวด้วยท่ารำโย้ยกลองเลง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอากาศอำนวยศึกษา. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุเทพ เอี่ยมคง. (2558). สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย. ฐานข้อมูลการเมืองการปกครอง.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2553). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่: The Knowledge Center.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรทัย ก๊กผล. (2552). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน. นนทบุรี: วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
- อนงก เหล่าธรรมทัศน์. (2555). สังคมการเมืองการปกครอง. นนทบุรี: สำนักงานปฏิรูป.
- อัศวิน รักสวัสดิ์. (2556). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development : Theory and Practice*. NewYork : Harcourt Brace and World.